

EL

MAGAZÍN

Divendres, 17 de març de 2023

Núm. 268

ECONOMIA ■

Els fonaments del sistema de pensions són fràgils; els interessos polítics, sòlids

SALUT ■

La valeriana, un relaxant muscular que ens pot ajudar a dormir millor

ALBERT LLIMÓS

“Sembla que parlem de la mort, però parlem de la vida”

ENTREVISTA

TURA SOLER I JORDI GRAU

“Una de les funcions dels periodistes és mantenir vius els casos dels crims no resolts, perquè no s’oblidin”

Hi ha més assassinats sense resoldre del que sembla. Dos periodistes amb experiència com Tura Soler i Jordi Grau ho constaten i decideixen recollir una desena d’aquests casos impunes al llibre ‘Sense càstig’ (La Campana). Relats que semblen de novel·la i són ben reals perquè ells els han viscut i els han explicat. L’empresari de la Selva a qui uns sicaris maten en públic, la noia que troben morta al costat de l’Eix, o la que va aparèixer penjada a Portbou...

**Text: Jordi Vilarrodà
Fotografia: Albert Llimós**

Quedaríem sorpresos si sabéssim la quantitat d’assassinats pels que no han pagat els seus culpables?

Tura Soler. N’hi ha molts. Jo encara repassava l’altre dia un reportatge que vam fer al diari fa temps, i donava la dada que dels aproximadament 150 crims que hi havia hagut en una dècada a les comarques gironines, en quedava mig centenar per resoldre. Un percentatge molt elevat. Aquest any passat em sortia un 20%, i no baixa d’un 15% en general. Sempre hi ha aquella carpeta que es va fent més gran.

Jordi Grau. Quan vam començar no hi havia proves d’ADN ni molts mètodes científics d’ara, i quedava aproximadament el mateix percentatge de crims sense resoldre.

Realment, es veu que hi ha manca de mitjans, en alguns dels casos que expliquen al llibre. Amb els d’ara hi hauria crims que s’haurien resolt?

J.G. N’hi ha en què el factor és la sort. O la mala sort. A vegades ajuda o impedeix que coses que tu creus que podrien quedar resoltes, des del sentit comú, continuïn sense resoldre’s. No és allò de la veritat policial o judicial (perquè només n’hi ha una, la judicial), però sí que en determinats casos tens la sensació que ha faltat l’espurna de sort. Com la que va haver-hi en el cas de la noia de Portbou al cap de 33 anys.

T.S. La sort s’ha de buscar, com en aquest cas al fer l’episodi de *Crimis*. Però si no l’hagués comprat una televisió d’Àustria i una persona que el va veure no s’hagués recordat que coneixia el cas d’una noia que buscaven al nord d’Itàlia feia més de trenta anys, ens hauríem quedat allà mateix.

J.G. O que un policia, un jutge o un forense s’encaïrrin amb un crim i hi posin hores i hores.

Aquí al llibre es veu aquest perfil. Els que, fins

i tot havent-se jubilat, continuen perseguint un delicte que no van poder resoldre.

J.G. Hi ha persones perseverants, o que els ho deixen fer.

T.S. I aquest paper de fer de corcó és un que podem fer també els periodistes. La nostra funció és també mantenir vius els casos perquè no s’oblidin.

Per això van fer el llibre?

T.S. No, va ser una casualitat. Parlant amb els editors del llibre del crim de Susqueda, *El pantà maleït*, va sortir el tema dels crims no resolts. Ens va perdre la boca... l’editor ens va dir que ja teníem un altre llibre. I vam triar aquests deu casos, però en teníem en cartera molts altres, que potser veuran la llum en un altre moment. No vam ser molt metòdics en la tria, però al final hem vist que ens havien quedat casos molt diferents i víctimes molt diverses. Uns han quedat impunes perquè no se’n sap l’autor, altres perquè aquest s’ha matat abans del judici o perquè n’hi ha hagut i ha quedat absolt. Hem triat en funció dels casos i que nosaltres hi haguéssim treballat directament.

J.G. Són casos viscuts, i aquí aportes detalls que no vas poder donar en la informació. Com el triple crim de l’any 1988 que comença amb el segrest i assassinat de l’empresari Ramon Quer i en què les dues altres persones assassinades haurien pogut passar per suicidis. Ho deia així, en un primer moment, la nota de les agències. Al veure els noms, Josep Garriga i Elisenda Abril, relacionats amb en Quer, la Tura em va cridar, dient que no podia ser casualitat. Vam tenir la sort, a més, que en aquell moment entraven a la redacció no un sinó tres forenses, una de les quals era la parella del director del diari, i un altre Narcís Bardalet, que té una mica de nas. Ho va veure clar, va trucar i va dir que es miressin més bé aquells morts. Van frenar unes hores el funeral, va haver-hi una segona autòpsia i es van adonar que ella tenia

Tura Soler: “La premsa no és amiga del periodisme d’investigació, ens fan menjar el que volen”
Jordi Grau: “En nom de la transparència, l’únic que hi ha hagut és un intent de controlar la informació”

dos trets i ell, un cop molt fort al cap.

En el cas de Portbou, quan van fer el llibre ja s’havia posat nom a la noia que van trobar penjada l’any 1990?

J.G. Ens va venir just, però sí. Acabava de passar. En el cas aquest és evident que el *Crim* hi va ajudar molt, però no s’hauria arribat fins aquí si ho hagués estat per la tossuderia de la Tura, d’anar recordant el misteri durant més de trenta anys. Hi ha hagut una certa obsessió amb els *no names*, els cadàvers dels que no se’n sap la identitat.

Posar-li nom és humanitzar-la, en aquest cas.

T.S. És clar! Et reconcilia una mica amb la humanitat. Amb el forense Bardalet ho havíem comentat moltes vegades: com era que a aquesta noia jove no la reclamava ningú? Pensàvem que potser la mateixa persona que hauria pogut denunciar la desaparició era qui l’havia mort... fèiem hipòtesis. Fins que sabem el nom, Evi Rauter, i resulta que la seva ger-

mana sí que havia denunciat, i que els pares l’havien estat buscant sempre. Sí, hi havia gent que l’estimava molt, però pobra noia, el sistema li va fallar per tots costats. Sobretot la Interpol i la mateixa policia italiana, que no van moure ni un dit.

J.G. En una entrevista que va fer la Tura al màxim responsable de l’Institut de Medicina Legal, deia que en els últims anys havien acumulat fins a 150 cadàvers sense identificar a Catalunya. Em va impressionar.

T.S. Estem treballant en el cas d’un noi que van trobar mort al mar, a Lloret, fa quatre o cinc anys. Tenim empremtes, ADN... i ningú no sap qui és. Suposo que el cos el tenen guardat, però no ho sé. El cas contrari seria el de Sant Sadurní d’Osormort.

Troben el cos d’una dona el dia 1 de març de 2005, prop de l’Eix Transversal i enmig de la neu. Al final va resultar ser una prostituta d’origen rus, de nom Maria Veselova.

T.S. En vida tothom la va maltractar i explotar. Només de morta va trobar el caliu de Carme Fàbregas, de Sant Sadurní, que es va cuidar que no li faltessin mai flors a la tomba. I quan escrivia això em vaig assabentar del cas del marit de la Carme, que va disparar a uns lladres, va ser condemnat a 12 anys i es va suïcidar a la presó. Tot i haver viscut aquesta situació tan traumàtica, ella li dispensa aquell gest tan humà amb la noia que havia anat a parar a Sant Sadurní per la casualitat, només perquè l’Eix passa pel terme i la va matar un camioner. Però fixi’s que enterrar-la aquí era complir el que diu la llei: que les persones sense identificar s’han de sepultar al poble on se les ha trobat. I sempre continua havent-hi flors al nínxol de la Maria.

El seu assassí, un autèntic psicòpata, podia haver matat altres dones que no sabrem mai?

T.S. A Volcker Eckert se n’hi atribueixen seixanta, però segurament van ser més. Hi ha una altra dona que la van matar a la Jonquera, una de Malgrat... no se sabrà mai. Ell va confessar d’una manera difusa. I també es va suïcidar a la presó.

Tot això és material sensible per als entorns de les víctimes. Com ho tracten?

J.G. Sí. Sembla que parlem de la mort, però en realitat estem parlant de la vida. De la que havien tingut les víctimes i la que tenen les persones que estan al seu voltant. Intentem tenir un tracte equitatiu amb tothom. Hi ha famílies que necessiten saber, altres que potser volen oblidar. Quan vam presentar el llibre a Girona, al final es va aixecar una persona i es va presentar com el fill del primer assassinat del que parlem. Es fa el silenci. Diu: “Sé qui va matar el meu pare i qui ho va encarregar”

El seu pare era Josep Corvera, el rei de les pinyes. Mort a trets enmig d’un dinar en un restaurant de Santa Coloma de Farners.

J.G. No sabíem com reaccionaria al fet que n’haguéssim parlat en el llibre. I ens va donar les gràcies per recordar-ho. Una de les funcions del periodisme és trobar la veritat, o la part que se’n pugui trobar.

Deu ser dels casos més estranys que s’han trobat: que hi hagi un assassinat amb múltiples testimonis, a plena llum del dia, i que no es pugui trobar un culpable.

J.G. Hi ha una persona que va passar 22 mesos a presó i el van absoldre, el propietari del cotxe amb què van marxar els que van fer l’assassinat. No li van poder demostrar res. Hi ha un segon detingut, que va passar uns dies a la presó i tampoc li troben res. Després un es converteix en el traficant més gran de Lloret i l’altre fa una gran carrera delictiva a França, amb un grup d’atracadors que els deien el Dream Team. Dues joies. Tots els ingredients d’aquest crim els dones a un guionista i et diu que no poden ser.

Hi ha casos amb molta implicació social. Com el de Sílvia Cobo, de Blanes, l’any 1987. Vivia al barri dels Quatre Vents i la van matar de nit, quan tornava a casa, per llocs sense enllumenat públic. I els veïns es van revoltar.

T.S. El crim va ser el detonant d’una gran pro-

testa. És que a part d’explicar el cas criminal estàs explicant com era la situació social, i urbanística en aquest cas, de cada moment. Els casos periodístics són un retrat històric de la societat. Que nosaltres haguem viscut aquests casos vol dir que podem aportar-hi un plus de mostrar tot el que els envoltava. Inclòs el periodisme.

Reivindiquen aquest periodisme pròxim als fets que potser ja es fa menys a les redaccions per falta de temps? El de ficar-se fins a la cuina, com fa Jordi Grau en algun cas...

J.G. El de Remei Soler d’Anglès, l’any 1986. Aquella vegada pensava que em trencarien la cara. El dia que publico que li han tancat la seva filla com a sospitosa del crim truco el timbre de la casa, i resulta que hi ha l’home de la morta i el de la detinguda. I penso que em fotran un vol d’hòsties. Però no, era una gent amabilíssima, em van fer passar i em semblava que els vaig tractar bé. Això era una exclusiva, en aquell moment no hi havia gabinets de premsa.

Era molt diferent la forma de treballar dels periodistes? Tenien un accés més directe a les fonts fa vint o trenta anys? Al llibre es veu com parlen amb policies, jutges, testimonis...

T.S. Jo crec que tot és culpa d’aquesta proliferació de gabinets de comunicació i de portaveus. Que s’hagi anat protocolitzant la comunicació ens ha perjudicat. Ara potser també pots arribar a un jutge, però abans has de passar cinquanta filtres. Només per entrar a una comissaria, has d’avisar i fer tràmits, abans t’hi presentaves, saludaves i deies “vinc a veure a tal”. I ja estava. Recordo que un dia vam saber que hi havia hagut un atracament a un empresari de Girona. Vam córrer cap a la comissaria i la víctima encara era allà per formalitzar la denúncia. Jo que sí que m’hi adreço, li demano si m’ho vol explicar i comença a parlar. Va sortir en aquell moment l’inspector del despatx i diu: “*Bueno, cuando la señora acabe con el testigo procederemos a tomarle declaración*” Amb tota la simpatia del món, perquè ja ens coneixíem.

J.G. En nom de la transparència, l’únic que hi ha hagut és un intent total i inútil de controlar la informació. La justícia és pública, però no podem posar noms, nacionalitats... i tot això que diuen que és per preservar –la famosa Llei de Protecció de Dades– en realitat crec que amaga la intenció de restringir la nostra feina.

T.S. De notes de premsa, en tenim massa. En rebem un bombardeig constant, i si vols donar sortida a tota aquesta informació –cosa que ara pots fer a les webs– estàs totalment col·lapsat. Només tens temps de fer periodisme de repetició: copiar, enganxar i penjar-ho a la web. No et dona temps a aprofundir, a contrastar... la premsa no és amiga del periodisme d’investigació. Ens fan menjar el que ells volen.

J.G. El que salvarà el periodisme, abans i ara, és tenir les fonts, saber-les cuidar i treballar, no fallar-les mai i, pel que fa a les fonts oficials, tenir-les en compte però passar-ne quan convingui.

T.S. I si veus que no pots entrar per la porta, ho fas per la finestra.

No hi ha res que impedeixi al periodista anar a buscar directament els testimonis per exemple...

J.G. Al contrari, és la nostra obligació. I no pensar que t’enganyen sempre, però tampoc creure’t sempre tot el que et diguin. S’ha de preguntar i repreguntar.

Tura Soler investiga ara el crim del pantà de Susqueda, l’assassinat de la Paula i en Marc, l’any 2017. Confia que no s’afegeixi a la llista de crims sense resoldre algun dia?

Tinc l’esperança que passi com amb el segrest de la farmacèutica d’Olot, que ens pensàvem que mai s’arribaria a saber qui la tenia. En el crim de Susqueda, ara han aparegut unes peces del caicac que no resolien el crim, però que ajuden a centrar els llocs que van trepitjar. A partir d’*El pantà maleït*, hi ha gent que m’ha contactat, queda gent que sap coses. Alguna d’aquestes pot ser el desllorigador de l’assassinat doble.

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

El salari de la política

Resulta indubtable que els càrrecs públics són consubstancials als règims democràtics, imprescindibles per a la representació col·lectiva i per a la gestió del que és comú. Discutir que hagin d'estar remunerats de manera suficient per viure'n em sembla fora de tota discussió. Fer-ho, sol ser a la base del discurs antidemocràtic o bé de la creença aristocràtica que això només ho han de fer la gent adinerada, com si fos una distracció per a estòmacs satisfets i desvagats. Encara que en els segments elitistes del sector privat es paguin salaris impúdics –només cal veure els honoraris dels presidents de les empreses de l'Ibex–, això no pot justificar mai que en el sector públic es faci alguna cosa semblant. Què és i no és just de pagar als càrrecs polítics resulta una mica difícil d'establir. De manera genèrica es podria afirmar que hauria de ser suficient, just i proporcionat a la responsabilitat. Si volem que en política juguin els millors, certament els salaris no poden ser molt baixos. Si són molt alts, però, accedir a un càrrec públic es converteix en un objectiu per ascendir socialment i econòmicament, i això dona empenya als arribistes i a la creació d'una elit que farà el que sigui per no baixar del vehicle governamental. Els excessos no se solen donar tant en els càrrecs primers, sinó en segons i tercers nivells on s'assoleixen gaps elevats entre el que es guanya en la política, o bé el que es guanyaria exercint la professió que, suposadament, només s'ha abandonat

temporalment. "Fora de la política hi fa molt fred", afirmava cínicament un beneficiari.

En política espanyola no hi ha grans excessos, i curiosament se'n cometen força més en la política comunitària. Sorpren, però, l'escassa proporcionalitat. Que una part dels presidents autonòmics cobrin més del doble que el president del govern d'Espanya crida l'atenció, i probablement el salari de Pedro Sánchez (75.000 euros anuals)

Laura Borràs ha fet un flac favor a la institució volent mantenir formalment el càrrec de presidenta durant tot aquest temps

està poc d'acord amb la responsabilitat i els mals de cap que pateix. Que el president de la Generalitat ho dobli, deu ser que es té en compte que aquí la vida és més cara. En tot cas, que el màxim dirigent del país rebí un salari equivalent al d'un alt directiu d'empresa sembla lògic i poc donat a fer-ne escarni. Altra cosa és el tema del Parlament de Catalunya. Aquí l'historial és molt més qüestionable. Salaris exagerats i prebendes de tota mena a polítics i alts funciona-

ris sense cap mena de justificació. S'ha aixecat la llebre amb el cas de Laura Borràs, però el tema s'arrossega de fa temps. Sous molt alts, dietes ingents i sense justificació, indemnitzacions de sortida de presidents o de tota la mesa, remuneracions que es mantenen durant anys més enllà del mandat o bé salaris vitalicis per a la presidència. El que ara s'ha sabut resulta impúdic i injustificable. Tothom pot entendre que les autoritats públiques requereixen d'una transició per retornar a la seva professió, però no tant que una vegada haver gaudir d'un alt càrrec ja no hagin de treballar mai més. Això passa amb la presidència del Parlament si s'aconsegueix fer un mandat de dos anys.

Que Laura Borràs es defensi de manera aferrissada en el judici que se li fa per haver fragmentat contractes de manera fraudulenta és ben lògic, ja que justament l'assisteix el dret a defensar-se. No ho és tant, però, que hagi volgut mantenir formalment el càrrec de presidenta durant tot aquest temps ja que ha fet un flac favor a la institució posant-la en situació d'interinitat, barrejant un tema particular amb la política i embolicant-se amb ella. Si fos condemnada, hauria aconseguit computar prou temps com per assolir salari vitalici i altres prebendes. Seria això lògic? Seria ètica i estètica acceptable? La veritat és que no. El Parlament té ara l'ocasió d'esmenar excessos i convertir-se en una institució que hauria de resultar més exemplificadora del que ho ha estat.

Ares Escrivà Cruells

TRES VOLTES REBEL

Filosofia Paki

Som a l'any 2023 dC. Tota la televisió està dominada per grans empreses i plataformes internacionals. Tota? No! Els mitjans de proximitat som la Gàl·lia que combat a les guerres d'audiències amb comunicació artesana de qualitat. Per exemple, des d'un llogaret del nord-est de Barcelona habitat per cardeduenques indomables que han parit un producte que enamora. Aquest cap de setmana arriba la gran final de la tercera edició del primer concurs de talent musical en català. L'any 2020, buscant entretenir durant la pandèmia, la bona gent de Ràdio Televisió Cardedeu es va inventar un format, Objectiu Paki, que adopta el nom del casal de joves de la localitat. Segurament sense pretendre-ho o potser perquè no ho pretenien, han abanderat una filosofia que uneix ja més d'una trentena de teles engrescades i il·lusionades com tothom que, sense

cobrar, fa possible que tiri endavant amb més força que mai la primera cadena en català del món i també pionera en l'àmbit local espanyol. Perquè sí, RTVC és comunitària. Això significa que aquesta meravellosa colla de descarades que la coman-

Si dissabte trien distreure's amb la seva televisió local, s'adonaran que hi ha passió i capacitat

den depenen del voluntariat i de les humils aportacions de socis i sòcies per mantenir-se vives i avançar. Imaginin si són persistents que funcionen per assemblees... i els funciona! Increïble però cert. Si dissabte a la nit trien per distreure's la seva televisió local, s'adonaran que hi

ha passió i capacitat davant i darrere de les càmeres. Cinc joves que representen cinc cadenes de proximitat sotmetran les seues veus al criteri del públic per proclamar-se vencedores d'Objectiu Paki. A simple vista, el programa brilla i no té res a envejar a cap dels que multipliquen els recursos. Si miren amb atenció, hi trobaran estima i empatia, una família que s'abraça, es consola i s'anima. Veuran persones que lluiten sense empentes ni cops baixos. El que es perdran és l'engranatge perfecte, el formiguer de gent que surt del no-res quan cal escombrar el plató per a la següent actuació o carregar un banc o reomplir d'aigua els gots del jurat. Es diu implicació i és més cara que els diners. Gràcies, companyes i companys de Ràdio Televisió Cardedeu i La Xarxa, per recordar-me cada dia per què em dedico a la comunicació local: no para de sorprendre'm i emocionar-me.

LLIBRES

APUNTS DE LECTURA

Anna Tomàs Mayolas

Un viatge interior

Mònica Ramoneda ens explica en aquesta primera novel·la la baixada a l'infern de la seva protagonista, la Maia. Un camí que comença durant l'adolescència amb un trastorn alimentari invisible i la construcció de la cuirassa que dificultarà l'empatia de qui l'envolta. Un camí molt dur, que travessa crisis d'ansietat, autolesions, depressió, visites a psicòlegs, psiquiatres i internament en un hospital. Un viatge que fa en paral·lel a una vida d'aparença perfecta als ulls de moltes persones, bona feina, bona parella i tres bons fills.

Un llibre escrit en primera persona, com una conversa amb una amiga davant de qui es va despullant explicant amb detall aquesta capa profunda de dolor emocional, de desconexió d'ella mateixa i de qui l'estima. Un monòleg que com a lectora he anat escoltant, empatitzant en el patiment, en la vulnerabilitat, en la cuirassa i en la dificultat de trencar-la, de confiar i demanar ajuda.

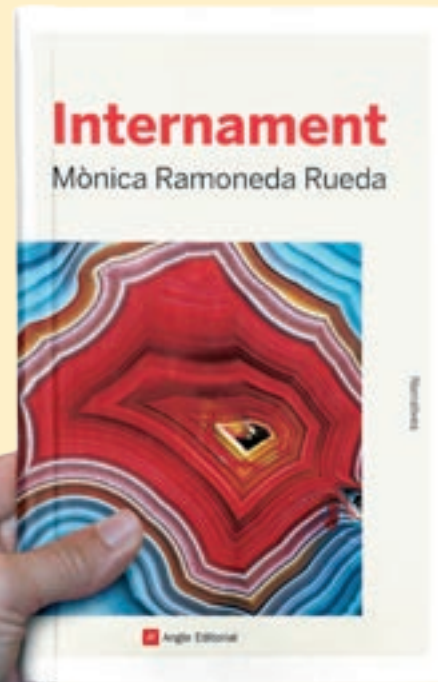
És una lectura colpidora, profunda, que t'atrapa i no et deixa anar fins al final. Afilada i tendra, que t'obliga a parar de tant en tant per agafar aire i vessar alguna llàgrima. I que m'ha deixat amb cert enuig i neguit. Enuig per formar part d'una societat tan cega que tendeix a conformar-se amb l'aparença i mira poc al fons dels ulls, una societat que es

permet poc el crit d'auxili i que difícilment sap com entomar-lo.

Amb aquesta novel·la, Ramoneda ens mostra totes les ombres de la Maia, la foscor que en qualsevol moment ens pot aparèixer a tothom. I ho fa amb absoluta naturalitat, sense edulcorants ni eufemismes. Alhora és un crit a la visibilització de les malalties mentals, una oportunitat i una eina per normalitzar l'esqueixament de l'equilibri emocional. Una obra valenta i necessària, que ens permet apropar-nos a la part amagada de tantes persones, i a

les nostres pròpies fragilitats. Que ens demana saber, conèixer, compartir, agafar consciència, aprendre a escoltar, aprendre a demanar, apamar el dolor propi i l'aliè, normalitzar el que ens pot passar, permetre's mostrar-se amb les ferides obertes, saber acompanyar-nos.

I tot plegat, amb una escriptura que sedueix, a la qual hi entres i de seguida t'hi sents còmode, sense estralls ni sorpreses estilístiques, una prosa que t'embolica amb amabilitat perquè l'atenció la posis tota al fons, a la història, a la vida de la Maia. Us la recomano moltíssim.

INTERNAMENT

Autora: Mònica Ramoneda Rueda
 Editorial: Angle Editorial
 Lloc i any d'edició: Barcelona, 2023
 Nombre de pàg.: 231

NOVETATS EDITORIALS

'El radiofonista'
 Gaspar Hernández
 Ed. Columna

Periodista i escriptor. Gaspar Hernández és sobretot un home de ràdio. I la ràdio fa de fil conductor d'aquest llibre en què parla d'ell mateix. Es va posar davant d'un micròfon quan tenia 9 anys i el seu pare va fer-li una ràdio, i des de llavors no ha parat. El relat que trena en aquest llibre és un tribut al mitjà i a la veu parlada que, com ell diu, torna en el temps dels pòdcasts.

'La història dels vertebrats'
 Mar Garcia Puig / La Magrana

"El 20 de desembre de 2015 em vaig convertir en mare i vaig embogir. [...] Al capvespre, mentre jo comptava contraccions a la sala de dilatacions, el país comptava escons." Mar Garcia va veure com ser mare de bessons i diputada al Congrés esdevenia un repte quasi insuperable. I portava al límit la seva salut mental. Ara posa veu al que moltes dones han passat i viscut en silenci.

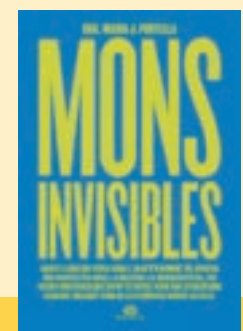
'Estremida memòria'
 Jesús Moncada
 Club Editor

Les obres de Jesús Moncada (1941-2005) han passat al catàleg de Club Editor, que les reedita en la perspectiva d'aquest Sant Jordi. Una ocasió, de moment, per recuperar la novel·la *Estremida memòria* i els relats d'*Històries de la mà esquerra*. Volguement, no comencen amb *Camí de sirga*, perquè la més coneguda de les novel·les de l'autor de Mequinensa no n'eclipsi el conjunt.

'Petem-ho!'
 X. Mas / C. Soler / G. Viladomat
 Rosa dels Vents

La portada del llibre parla per ella mateixa. Si voleu saber què volen dir els adolescents quan parlen d'*estalquejar*, *trolejar* o fer *ghosting*, si des de *Merlí* encara no heu après què significa *semat*, i si *WTF* us sona a sigles d'un ens internacional, llegiu aquest llibre. Xavier Mas Craviotto, Gerard Viladomat i Clara Soler us posen al dia, a *boomers* i *millennials*, sobre el nou idioma jove.

'Mons invisibles'
 Maria J. Portella
 Tibidabo Ed.

La psicòloga i doctora en Neurociències Maria Josep Portella és, també, mare d'un nen autista. Diu que ha escrit aquest llibre per "la necessitat de compartir el procés que m'ha portat a descobrir que tinc un fill extraordinari". Amb totes les dificultats i totes les alegries que comporta. Perquè ells, i molts dels que tenen altres capacitats, són fills que també ensenyen als pares.

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

268

 CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA
CNL D'OSONA

LÈXIC

Expressions amb can i cal (VIII). Localismes

En aquest món híper connectat i globalitzat els localismes han perdut força i se'ls veu com una nosa. Quina bajanada! Quina gran aportació poden fer avui, des del punt de vista lingüístic, les expressions locals tan eufòniques, divertides i amb contingut encara interessant avui i sempre! Els qui les sabeu no les amagueu com si fos un secret inconfessable o com si fos una vergonya; compartiu-les i serà un tresor per a tothom. Perquè el llegat més maco és la transmissió del saber als altres. Moltes de les expressions d'avui no les coneixereu, potser cap, però tenen la seva gràcia i encant, ja ho veureu.

Des de Sant Feliu de Guíxols ens arriba *semblar de can Turris Murrís*, que significa 'tenir un caràcter antipàtic'. Prop d'allà, a Blanes, diuen "semblen de can Tarranc en amunt!". Aquesta frase era pròpia per a algú que semblava de pagès, ja que can Tarranc era un mas. El famós

folklorista Joan Amades i Gelats va recollir aquesta altra: *ser de can Piquinyoli*, que vol dir 'ser dolent, de baixa qualitat o ordinari'. També va recollir la següent: "N'hi ha que volen anar a can Tries i es queden a can Trobes". Significat? Es refereix a aquells que ho volen triar tot i només obtenen el que troben. D'aquestes dues darreres no en sabem la zona d'ús. En canvi, sí que se sap que a Tossa quan diuen que "Aquell és de can Cascària" volen dir que és molt brut.

I a Barcelona, concretament al barri de Gràcia, s'usava molt *ser a can Passa-compuguis*, que indicava que calia adaptar-se a les circumstàncies en què es vivia, és a dir, acontentar-se amb el que es tenia i no estirar més el braç que la màniga. Can Passa-compuguis era una vella taverna establerta al carrer de la Culebra de Gràcia, avui carrer de Francesc Giner.

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

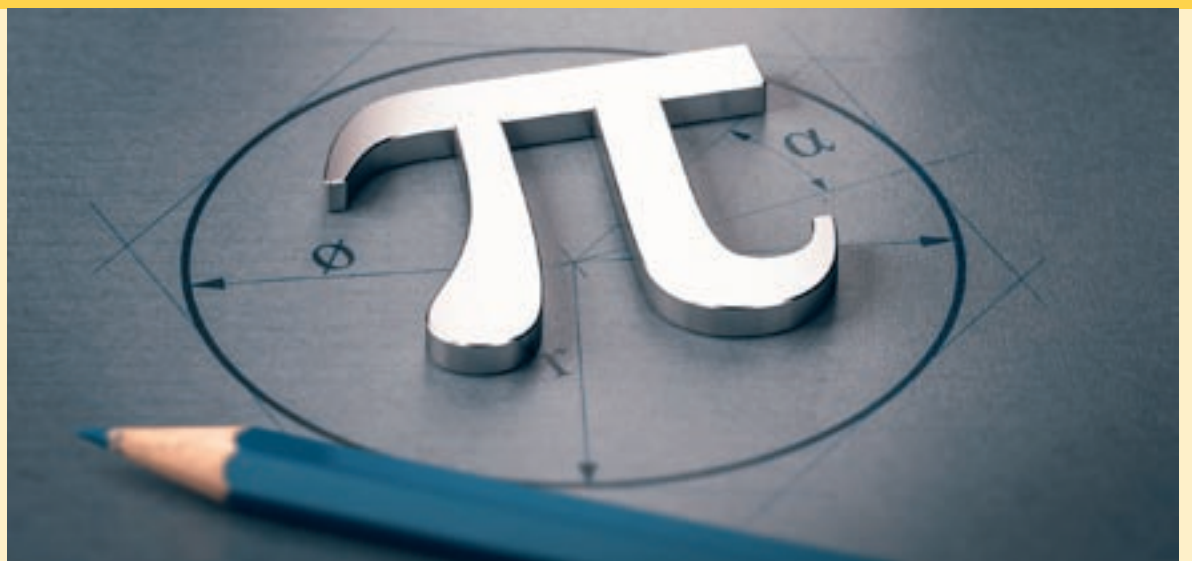
Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/

EDUCACIÓ

Eva Remolina / AMIC

Dia Pi: qui en va ser el descobridor

El Dia Pi se celebra el 14 de març (3/14 en el format de data utilitzat als Estats Units) per reconèixer la seva importància en les matemàtiques i en la ciència en general.

El nombre pi s'usa en molts camps diferents, com la física, l'enginyeria, l'estadística i la informàtica. És una constant matemàtica que representa la relació entre la circumferència i el diàmetre d'un cercle. El nombre pi és un nombre irracional que s'estén infinitament en decimals sense repetir-se. Per tant, el seu valor exacte no es pot expressar com una fracció finita o com una quantitat decimal finita. És comunament representat per la lletra grega π.

El nombre π ha estat conegut des de l'antiguitat. Els antics egipcis i babilonis ja tenien coneixements aproximats del seu valor. No obstant això, va ser el matemàtic grec Arquimedes (287 aC - 212 aC) qui va realitzar la primera aproximació rigorosa de π. Va fer servir un mètode anomenat "mètode d'esgotament" per calcular l'àrea d'un cercle inscrit en un polígon regular de n costats i després va prendre el límit quan s'acostava a l'infinit. Arquimedes va demostrar

que el valor de π estava entre $3 \frac{1}{7}$ i $3 \frac{10}{71}$.

En els segles següents, molts matemàtics i científics van fer contribucions importants a l'estudi de π. Al segle XVII, el matemàtic anglès John Wallis va derivar una fórmula per a π que es va convertir en la base de molts altres càlculs posteriors. En el segle XVIII, el matemàtic suís Leonhard Euler va descobrir que π estava relacionat amb les funcions trigonomètriques i que podia expressar-se com una sèrie infinita.

En astronomia, l'aplicació del nombre π s'utilitza per calcular la quantitat d'hidrogen que es requereix a les missions espacials o per comptar les extensions de territori dels diferents planetes. També té gran utilitat en estadística, en trigonometria o en la topografia.

Avui dia, π continua sent un tema de recerca actiu en matemàtiques i ciències de la computació.

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jordi Sunyer

MARINA ROSSELL 'Barca del temps' CBS, 1985

Mentre el moviment de la Nova Cançó s'anava apaivagant la veu de Marina Rossell s'anava consolidant. I amb el disc *Barca del temps* la cantant es va guanyar l'eternitat i el beneplàcit del públic i crítica. Per primera vegada, a més, va aconseguir que un treball seu fos disc d'or, tota una proesa en una època en què l'únic que venia discos en català a milers era Lluís Llach. Precisament la figura de Llach va ser clau en el disc. El cantautor de Verges, que ja havia produït *Si volíeu escoltar* (1976), el debut de Rossell, es va tornar a posar al capdavant de l'enregistrament, es va fer càrrec de tots els arranjaments i fins i tot va cantar a "Quan tothom viurà d'amor". A l'àlbum també hi ha la imprescindible "Barca del temps", amb lletra d'Espriu, i "Fantasia", on canta amb Maria del Mar Bonet. D'aquella època, precisament, recordo un concert de Rosell i Bonet a l'antiga Atlàntida de Vic que em va deixar

embadalit. Devia tenir poc més de 10 anys i des de llavors que la veu de Rossell sempre ha sigut *casa*. I el millor és que segueix en plena forma. El 2021 va publicar *300 crits*, un disc on mesclava temes propis amb versions en català de cançons franceses com "Avec le temps", "La mer" o "Hymne à l'amour". I sembla que en vindran més. El gener de l'any que ve Rossell farà 70 anys però de moment no s'ha plantejat fer un *Lluís Llach*. Llarga vida!

NOTES

Manel anuncia una "aturada indefinida" després de 16 anys

Aquesta setmana s'ha fet públic que un dels grups de pop en català més destacats del segle XXI, els barcelonins Manel, pleguen veles. Vaja, que aturen el viatge que van encetar fa 16 anys per fer una "aturada indefinida". La banda va acabar la seva darrera gira el novembre de 2022 i des de llavors no se'n sabia res. Hi havia rumors de separació (i també de nou disc) però no ha estat fins ara que el quartet ha fet públic que farà una pausa i que, mentrestant, cada membre es dedicarà a altres projectes. Manel va iniciar la seva carrera l'any 2007, quan van publicar una maqueta que van presentar al concurs Sona9, on van quedar finalistes. L'any següent van debutar amb *Els millors professors europeus*, un disc que els va convertir en el nou fenomen del pop català, i a partir d'aquí la banda

es va consolidar amb *10 milles per veure una bona armadura* (2011). L'última referència discogràfica del grup va ser l'EP *L'amant malalta* (2021) i tot feia pensar que aquest 2024 podria caure un nou LP. Però no serà el cas. La banda de Guillem Gisbert (veu), Martí Maymó (baix), Roger Padilla (guitarra) i Arnau Vallvé (bateria) s'atura. Alguns d'ells, però, segueixen ben actius. Vallvé, per exemple, acaba de produir el disc de debut de Triquell (Eufòria), que sortirà el 24 de març. I els altres? Temps al temps. I venint de Manel ves que el seu nou disc no es tituli *Aturada indefinida* i que tot plegat no sigui res més que una estratègia de promoció. D'aquí a un temps en traurem l'entrellat. Mentrestant, però, algunes de les seves cançons ja s'han guanyat l'eternitat.

EL TEST Helena Camps

Primer instrument que vas tocar? La guitarra. **Primer grup del qual vas formar part?** Sweet Beat, una coral dirigida per Clara Luna. **Primer concert en directe?** Amb Sweet Beat en algun lloc de Barcelona, no recordo quin. **Primer disc que et vas comprar?** *Chet Baker Sings*. **Quants discos tens?** Ui... 100? **Salva'n tres (de discos).** *Confessions*, de Veronika Swift; *Anita O'Day Swings Cole Porter With Billy May*, i *After Hours*, de Sarah Vaughan. **Grups o músics de capçalera.** Moltes cantants: Ella Fitzgerald, Sarah Vaughan, Anita O'Day, Sinatra, Miles Davis, Stan Getz... **Un concert (com a públic) per recordar.** Un de la cantant Cécile McLorin Salvant.

NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

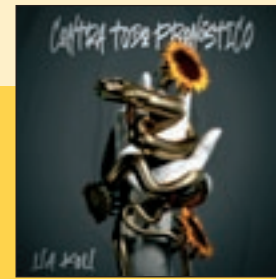
ELS AMICS DE LES ARTS 'Allà on volia'

Durant la pandèmia Els Amics de les Arts van estar actius escrivint el musical *Pares normals* i component les cançons del seu sisè àlbum d'estudi, *Allà on volia*. És un disc de desmitificació dels ideals juvenils i de tocar de peus a terra que de nou compta amb el segell del productor escocès Tony Doogan, que ja havia treballat en els dos últims discos del grup. És el seu treball més curt –només té vuit cançons– i també el més eclèctic. Destaquen les col·laboracions a les veus d'Eva Amaral ("La nit sembla que serà nostra") i Andrea Motis ("Cada cel").

MELI PEREA 'Prisma'

Meli Perea és el nom artístic de Melissa Carballido Perea, una cantant i compositora provinent de Bogotà que viu al delta de l'Ebre des de fa un parell d'anys. Allí, al costat de Sergi Batiste (company seu de vida i DJ de la formació), va crear una banda que on fusiona el latin rap amb ritmes afrocolombians i música electrònica que ara debuta amb *Prisma*, un primer disc amb 10 temes. Un d'ells és en català, "Encara no", on explica la realitat d'una persona gran i la seva relació amb la mort. Una curiosa reflexió a les incansables ganes de viure.

LIA KALI 'Contra todo pronóstico'

Lia Kali és una barcelonina que fins fa poc treballava de cambrera i feia bolos amb un grup de tribut a la seva ídola, Amy Winehouse. Després de passar pel programa *La voz* (Antena 3), va tenir clar que el seu futur havia de ser la música, va aparcar el món de la restauració i finalment ara arriba el seu disc de debut, on exhibeix una capacitat vocal innata capaç de colpejar i acaronar alhora. Així, passa del rapeig cru de temes com "UCA" al cant serè i intimista de "Volvemos a amar", "Veneno", o "Soñar". Caldrà seguir-li la pista.

SALUT

Eva Remolina / AMIC

La valeriana i... felços somnis

La valeriana ('Valeriana officinalis') és una de les plantes medicinals que actuen com a relaxant muscular i que ajuden a agafar el son. L'insomni afecta de manera transitòria el 25% de la població adulta a Espanya i prop del 15% de manera crònica.

Entre les conseqüències de no dormir bé hi ha l'augment de la pressió arterial, l'estrès, l'ansietat, el sobrepès, un major risc de patir problemes cardiovasculars i el cansament, per exemple. Els tractaments per combatre l'insomni són variats:

- Establiu uns bons hàbits de sonni.
- Destenseu-vos una o dues hores abans d'anar a dormir.
- Eviteu prendre cafeïna cap al tard del dia.
- Feu exercici habitualment.

- Seguiu una dieta equilibrada.
- Preneu medicaments prescrits per especialistes.
- Recorreu a productes naturals.

Un d'aquests remeis naturals, precisament, és la valeriana.

Entre la seva composició destaca la presència d'hesperidina i linarina, uns antioxidants amb propietats sedants, així com l'àcid valeriànic, que inhibeix el sistema nerviós central.

La valeriana no sols, per tant, ajuda a conciliar el son, sinó que aconseguix que aquest sigui de qualitat i, en conseqüència, molt més reparador.

Unes altres aplicacions que té la valeriana són millorar algunes malalties com l'asma, o molèsties de la menstruació, mals de cap o còlics gastro-intestinals.

La valeriana és força segura i els seus efectes desapareixen després de 24 hores. Malgrat això, és aconsellable que consulteu al metge davant un consum excessiu o un que es prolongui en el temps, sobretot quan existeixen patologies cardiovasculars o durant l'embaràs i la lactància, entre altres casos. També s'ha d'evitar prendre-la si s'ha de conduir o treballar amb maquinària perillosa.

GASTRONOMIA

Eva Remolina / AMIC

El xató

El xató és un dels plats tradicionals catalans més populars. Sol consumir-se a l'hivern, concretament en l'època de carnestoltes i Quaresma, i generalment coincidint amb una bona calçotada.

Aquesta amanida prové de les zones vinícoles del Garraf i el Penedès, comarques que se'n disputen l'origen.

És una recepta d'elaboració molt senzilla i ràpida, tan sols en la salsa és on invertirem una mica més de temps.

Ingredients (4 persones)

- 1 escarola
- 150 grams de bacallà dessalat
- 4 anxoves
- 16 olives negres

Per a la salsa:

- 100 grams d'ametlles
- 100 grams d'avellanes
- 4 nyores
- 4 grans d'all (escalivats)
- 2 tomàquets (escalivats)
- 1 culleradeta de pebre roig
- 2 llesques de pa
- Vinagre
- Oli d'oliva verge

Preparació de la salsa

1. El primer que farem serà escalivar els tomàquets i els alls. Això es fa embolicant tant el tomàquet com els alls en paper de forn formant bossetes i portant-los al forn fins que es facin (ho veurem perquè la pell del tomàquet s'arruga). També pots rostir-los sense necessitat d'embolicar-los. Amb l'escalivat, el que aconseguim és molt més sabor als plats.

2. Torrarem lleugerament les llesques de pa.
2. Picarem la fruita seca fins a obtenir una textura de pols.
3. Escaldarem les nyores i les pelarem. Quan estiguin, les afegirem a la picada.
4. A continuació, hi afegirem els tomàquets i els alls, el pa trossetat i ho passarem tot per la batidora.
5. Hi afegirem una mica d'oli i vinagre.

Preparació de l'amanida

- Agafarem una safata per servir i rentarem i trossejarem l'escarola.
- Esmicolarem el bacallà i el repartirem també per la font.
- Finalment, hi afegirem les anxoves i les olives i hi abocarem la salsa de romesco.

ECONOMIA

ELS PARQUETS

Joan Carles Arredondo / @joancarredondo

UN RETOC A LES PENSIONS

Les exigències europees han fet el seu efecte i, finalment, el retoc del sistema de pensions ha pres forma a l'Estat espanyol. Per posar context, Europa havia situat la fita de disposar d'un sistema reformat per alliberar una part dels fons Next Generation, que, almenys sobre el paper, han de servir per modificar, si no tot sí en part, el sistema productiu espanyol. Però els fonaments del sistema de pensions són tan fràgils i els interessos polítics tan sòlids que, o bé les decisions que es prenen no són determinants o bé sempre sortiran veus crítiques contra allò negatiu (i, de passada, contra allò positiu) que pugui contenir qualsevol proposta del govern de torn.

Ja està prou explicat, però no està de més insistir-hi, que els nou milions de pensionistes de l'Estat són, al mateix temps, nou milions de votants. Per als governs de torn, deixar insatisfet només una part d'aquest gran contingent és un risc. I per a les oposicions de torn posar de manifest que les decisions dels governs perjudiquen el col·lectiu de pensionistes és una temptació. No és gens estrany, per tant, que quan s'ha comunicat que hi haurà modificacions que, més que alterar el sistema el que fan és introduir nous mètodes de càlcul, hagin sortit veus que, amb més o menys vehemència, han carregat contra la proposta.

Qualsevol anàlisi estarà subjecta a una càrrega de subjectivitat. Però és important remarcar que, al contrari que altres reformes precedents, especialment sota governs del Partit Popular, l'actual reforma i els anteriors retocs sota l'actual govern han suposat un canvi de focus en el sentit que s'insisteix més en la banda d'augmentar els ingressos que en la de reduir les despeses. És un canvi d'enfocament que satisfà més els pensionistes actuals, menys els treballadors en actiu i encara menys els empresaris, sobre els quals recau una part important d'aquest augment de recursos.

El marc general del sistema de pensions canvia poc. Les pensions actuals les paguen els treballadors actuals amb les seves cotitzacions. Com que les reformes precedents han suposat, sobretot, el manteniment del poder

adquisitiu de les pensions, calen molts més diners per fer front als pagaments de les jubilacions. Tot plegat, en un context en el qual les piràmides d'edat mostren que cada vegada hi haurà més pensionistes –sobretot quan es jubili la generació del *baby boom*– al mateix temps que el canvi tecnològic farà necessaris menys treballadors actius. Aquest ha estat un dels problemes, no l'únic, de l'actual sistema.

Davant d'aquesta evidència, s'ha optat per incrementar els ingressos, a partir d'augmentar les aportacions dels salaris més alts. També s'incrementen els fons de l'anomenat mecanisme d'equitat intergeneracional, una quota extra que paguen majoritàriament les empreses i, en part, els treballadors, perquè la Seguretat Social disposi d'estalvis per als temps de l'elevat contingent de jubilacions dels *baby boomers*. La quota ja existia, però ara se n'arriba a duplicar el recàrrec, de manera que progressivament es passarà del 0,6% del salari que s'aplica actualment (0,5% a càrrec de l'empresa i 0,1% a càrrec del treballador) a l'1,2% (1% l'empresa i 0,2% el treballador). I, finalment, s'estableix una modificació en el còmput d'anys que cada jubilat podrà comptabilitzar-se per cobrar la pensió en la seva totalitat. Fins ara, era una mitjana dels salaris dels últims 25 anys de carrera professional. Ara pot arribar a ser de 29, descomptant els dos anys

menys favorables. Durant un temps, cada nou pensionista podrà escollir la fórmula més favorable.

Aquests canvis tenen el risc d'incidir en la generació d'ocupació. O, almenys, així és com ho veuen els representants empresarials. Si per cada treballador que tingui en plantilla ha de desemborsar més diners en cotitzacions a la Seguretat Social, arribarà un punt que haurà de renunciar a alguna incorporació per poder pagar aquests diners de més. És un argument més senzill de comprendre que d'argumentar. L'empresariat espanyol està molt acostumat a posar el crit al cel per cada cost laboral (ja passa cada vegada que s'apuja el salari mínim interprofessional). Està molt més disposat a queixar-se pels costos laborals que a fer aportacions clares per augmentar la productivitat. Tot plegat, en un moment en el qual el creixement dels beneficis empresarials, per damunt del creixement dels salaris, els estreny el marge de queixa.

Una vegada més, un govern –sigui del color que sigui– ha optat per fer algunes reformes en el sistema, però no per plantejar alternatives més radicals. Ja se sap que en la qüestió de les pensions els governs acostumen a practicar el joc de la patata calenta: anar avançant sense grans retocs perquè el problema gros arribi al següent govern i així no caure en decisions impopulars. L'actual sistema ja ha donat mostres d'anar molt just de costures, amb grans dèficits que cap modificació cosmètica ha estat capaç de corregir. La nova reforma, per exemple, no inclou referències als canvis que suposa que part de la feina que fins ara feien persones les estiguin fent uns robots (o uns algorismes) que no cotitzen tot i produir. En un context en el qual, tot i els canvis en els salaris mínims, els sous no creixen prou per cobrir el que cobren els nous pensionistes, hauria estat una reflexió per introduir. De moment, el que ha fet l'executiu és reduir el neguit dels pensionistes actuals i de la Unió Europea, deixar tranquil·la la Unió Europea i, deixar una mica menys contents els treballadors actuals i molt descontent l'empresariat. No és poc. Tampoc és prou.

PIXABAY

INDICADORS

Menys societats dissoltes

El nombre de societats dissoltes va baixar aquest mes de gener en el 10,2% a Catalunya. La xifra contrasta amb l'increment registrat a l'Estat, de més del 5%. De les 273 societats que es van dissoldre a Catalunya en el primer mes de l'any, la majoria van ser per decisió voluntària (229). Vint companyies més es van dissoldre arran de processos de fusió i les 24 restants va ser per altres motius.

Augment moderat de sous

La pujada de salari pactada als convenis els dos primers mesos de l'any encara està lluny de la inflació. De mitjana, els sous acordats en un conveni col·lectiu van registrar un augment del 3,14% al febrer per a 428.000 treballadors de 39.601 empreses a Catalunya. La xifra és tres dècimes més baixa que al gener (3,17%). Els augments estan per sota de l'IPC, que al febrer havia pujat el 5,6%.

ALEGRIA INTERIOR

Toni Juclà / sodecaminar@gmail.com

Pedra va, significat arriba

Tiro enlaire la pedra, amb el temps suficient per agafar el mànec de l'aixada amb les dues mans i quan baixa colpejar-la amb totes les forces per enviar-la lluny. Simplement, ho faig perquè em fa feliç, m'indica que estic connectat a la terra. I ahora funciona perquè agafo un petit obstacle, d'on vull sembrar una planta, per desplaçar-la en un altre indret on no farà nosa.

Tot objectiu s'aconsegueix a través de certs mitjans. Si desitges arribar a un objectiu has d'estar disposat a desitjar els mitjans. Ser un amb els mitjans per assolir l'objectiu, i així la dedicació, l'entusiasme i la capacitat de sorprendre depenguin de tu.

Depèn d'un mateix que tinguin significat les coses, perquè allò a què li manca significat no pot ser percebut. Per molt que t'expliqui que al mig de l'hort, durant llargues jornades de treball feixuc per preparar la terra, per la nova collita, jugui a batre les pedres; hi trobi un significat per percebre les virtuts de qualsevol esdeveniment. Serà difícil que ho compreguis, però hi ha fets personals d'altres que ens poden ajudar a contagiar l'alegria interior per expandir l'harmonia exterior.

El pitxi és un esport tradicional de Catalunya. No existeix cap institució que en reguli les normatives, ni equips que participin en cap lliga. Sovint va relacionat a un record d'infantesa, en el meu cas als campaments d'estiu. Sempre s'ha establert com un joc guiat, amb unes normes molt laxas,

on es premia la participació col·lectiva. La gràcia d'aquest joc és que la competència queda en segon pla i el resultat final no té importància, encara que hi ha els que destaquen en alguna faceta del joc, sempre necessiten l'equip per assolir la fita. I és això el que feia que un grup d'infants ens passéssim moltes tardes en un camp, per cert, mai pla, sempre amb obstacles que fessin encara més divertit la persecució de la pilota. Eren grans moments de joia. Quan llenço la pedra enlaire recordo aquell nen feliç que es posava davant el monitor convençut de picar la pilota i enviar-la tan lluny com fos possible. I penso amb la resta de companys cridant, uns a punt per córrer i completar una volta, els altres, de l'equip contrari esperant caçar la pilota al vol.

Ara quan agafo el pal de l'aixada amb les dues mans tanco els ulls, per connectar-me i sobretot per fer-ho més interessant, i espero que la veueta em digui: "Ara!" I tocar la pedra. La gràcia és que no sempre funciona, només quan un és present, quan té els peus arrelats a terra, quan se sent part de l'aire, quan mou els braços sense pensar que mou el pal.

Recomanació important, si feu aquest exercici, primer de tot mireu que l'espai sigui net de possibles dianes no volgudes, perquè la pedra té tendència a anar allà on no ha d'anar. I segona, i importantíssima, el principi no tanquis els ulls perquè hi ha possibilitats de fotre't la pedra el cap.

HORÒSCOP

Roser Bona

Del 17-03-2023 al 23-03-2023

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d'abril)

Felicitats! El Sol ja transita pel teu signe i comences un nou any. Et proposes estalviar més i comptar fins a deu abans d'enfadar-te. Rebràs un regal que et sorprendrà.

TAURE (Del 21 d'abril al 20 de maig)

Poses atenció a temes pendents de solució i que potser no has compartit amb ningú. El sector professional acaba una etapa i aviat vindran nous reptes i responsabilitats.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

Amb Venus a Casa XII pots estar sentint alguna cosa per algú, però ho ocultes. Prens decisions importants com ara deixar enrere una amistat perquè creus que et menteix.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

Voldràs tenir més autonomia al sector professional. No et fa tanta por el futur perquè has après a viure el dia a dia. Una amistat et troba a faltar i planegeu una trobada.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d'agost)

Si ets més aviat casolà, ara prefereixes sortir. Sents la primavera i estàs més alegre. Venus a Casa X obre portes al sector professional. Bon període per cercar feina.

VERGE (Del 24 d'agost al 23 de setembre)

La conjunció de Mercuri amb el Sol i Neptú propicia un moment d'especial sensibilitat i inspiració. Si hi havia problemes amb la família política, entreu en una treva.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d'octubre)

Venus en trànsit per la Casa VIII pot portar algun ingrés extra de diners i el Sol a Casa VII obre una bona etapa per trobar parella o per gaudir de la que ja tens.

ESCORPÍ (Del 24 d'octubre al 22 de novembre)

Amb l'entrada de Plutó a Aquari, vius un moment de transformació amb canvis triats per tu mateix o imposats per les circumstàncies. Amb el Sol a Casa VI, nova etapa laboral.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

Comences un temps de més activitat social amb nous amics i algun amor. Penses molt en el teu futur i estàs disposat a fer el que calgui perquè sigui millor que el present.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

Penses en una relació que no va acabar gaire bé, però finalment passaràs pàgina per no fer-te més mal. Plutó arriba a la Casa II per canviar la manera d'obtenir ingressos.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

No pots confiar en tothom. Aprens la lliçó i intentes ser més prudent. T'anirà bé una escapada al banyer o a prop del mar. L'element aigua et resultarà tranquil·litzador.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

No vols quedar-te a casa i et proposes sortir a caminar cada dia. Amb Venus per Casa III l'amor pot sorgir en una reunió o conferència i us unirà l'afinitat intel·lectual.

CINEMA

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Sergi Soler Ordeig

'Everything, Everywhere, All at Once'

De Daniel Kwan i Daniel Scheinert

El mateix cap de setmana que ho ha petat als Oscars, *Everything, Everywhere, All at Once* per fi s'ha estrenat a les nostres sales. I ja em disculpareu l'atreviment, però és evident que a aquests *yankees* els encanta fer un gra massa de qualsevol mandanga vitalista o encoratjadora, començant pels *coaches* i acabant amb els multiversos i les palles mentals consoladores que permeten alleugerar la nostra feixuga existència.

L'argument gira al voltant d'una família xinesa emigrada als Estats Units que, a la primera escena, se'ns presenta amb tota l'angoixa que pateixen per problemes molt mundans i banals, com els impostos. Amb un llenguatge postmodern ple de referències a la nostra cultura de masses occidental i una acceleració voraç, descobrirem un entramat de vides alternatives que tots els personatges podrien haver tingut, i un mal que les viu totes, a tot arreu i a tota hora que cal destruir. La càrrega generacional del film és primordial, ja que aquestes qüestions sobre sentir-se poca cosa, irrellevant o sobrant fa molt pels del 90/95 amunt –aquests eren els *milenials* o els *centenials*?– i habitants de ciutats grans.

Si en Kundera superava la insuportable lleugeresa de l'ésser amb la filosofia de Nietzsche i el seu etern retorn –cada cosa que fem en aquesta vida la tornarem a fer altre cop, per tant, el que fem és important–, aquí l'abracem de bona gana i ho superem relati-

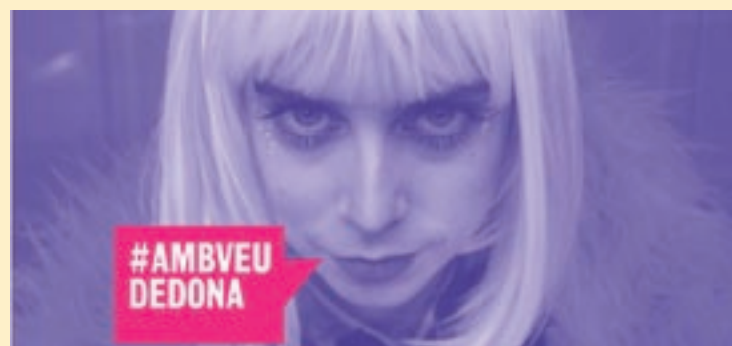
vitzant-ho tot: tot està fet en una dimensió o altra, tranquil·litza't i estima els teus; els lligams que ens uneixen amb el proïsme són el que dona sentit a la vida. El missatge no és nou, som molts els joves que hem vist *Rick & Morty* i coneixem el fenomen –de ciència-ficció, òbviament– interdimensional i el pensament relativista, somiador i, en última instància, balsàmic que l'acompanya.

Tot l'univers Marvel, la sèrie *Rick & Morty* ja mencionada, aquesta mateixa pel·lícula... La invenció de les dimensions paral·leles permet un seguit de referències i connexions directes i instantani amb altres obres –cameos– que considerem icòniques sense haver de travessar la quarta paret –o fent-ho amb la total predisposició del públic–, responent a la necessitat contemporània d'una constant projecció de significats, moviment, diversió i, sobretot, gratificació.

Everything, Everywhere, All at Once, amb el missatge prefaci dels seus directors i el cafarnaüm posterior d'"arbitrarietat" –paradoxalment sobrepensat–, canonitza aquest *modus operandi* tan elàstic formalment com covard filosòficament. Hollywood l'ha premiada i ara, com ja va passar amb les distopies, se'ns revelaran –tot i que ja n'hi havia moltes– milers de tones de material gràfic amb dimensions paral·leles on podríem estar millor, però, fixeu-vos-hi, on també podríem estar pitjor.

OFERTA CULTURAL

M. Erra / T. Terradas

KA Teatro porta a L'Atlàntida de Vic el monòleg 'Scratch'

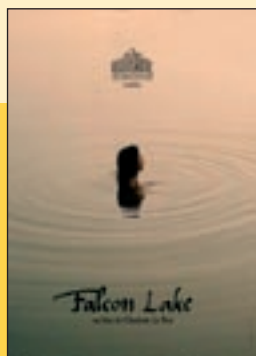
'Scratch', de Daniel J. Meyer i Montse Rodríguez. Sala Joaquim Maideu de L'Atlàntida. Divendres, 17 de març, 20h. Els creadors d'A.K.A. tornen amb *Scratch*, un monòleg teatral de nova creació, en el qual la música té un gran pes, tant dramàtic com escènic. KA Teatro és una productora teatral creada per Daniel J. Meyer i la vigatana Montse Rodríguez, que dirigeix aquest nou muntatge. Clara Mingueza n'és la intèrpret i Paula Jornet, la compositora de la música.

Mishima torna a Granollers

'L'aigua clara'. Mishima. Sala Nau B, Granollers. Dissabte, 18 de març, 22.00h. Mishima presentarà aquest dissabte la sala Nau B1 de Granollers el seu nou àlbum, *L'aigua clara* (TRIS, 2022). Gravada a Black Box, el grup de Barcelona sublima l'aposta per la profunditat literària i la contundència sonora en el seu 10è disc.

CINECLUB

'Falcon Lake'

Canadà-França, 2021. Dir.: Charlotte Le Bon. VOSC. Bastien passa les vacances en una cabana en un llac del Quebec. Allà coneixerà la Chloe, amb qui desenvoluparà una relació especial. Bastien s'haurà d'enfrontar als seus *tempos* per aconseguir un lloc al cor de la noia mentre exploren la seva sexualitat i la inquietant llegenda del fantasma del llac.

Nominada a millor òpera prima als premis Cèsar i present a la quinzena de realitzadors de Canes, *Falcon Lake* esdevé un *coming of age* estrany i nostàlgic que bascula entre la tendresa i el misteri i que adapta la novel·la gràfica *Una hermana*, de Bastien Vivès. La directora Charlotte Le Bon debuta en la direcció amb aquesta evocació de la intensitat dels primers amors estivals, deixant-se emportar per les emocions, les pors i les tensions de l'adolescència.

CINECLUB VIC
21 de març - 20h
Espai ETC
Sessió Americana
Film Fest: Route 66

'Suro'

Espanya, 2022. Dir.: Mikel Gurrea. Drama, vida rural. L'Helena i l'Ivan es proposen construir una nova vida als boscos d'alzines sureres, però els seus diferents punts de vista sobre com viure a la terra emergeixen i desafien el seu futur com a parella. La cinta, exempta de tot romanticisme, posa sobre la taula temes socials com la xenofòbia dins de la mateixa classe obrera, la precarització laboral, les relacions de poder o els privilegis de classe, que couen i enriqueixen encara més aquesta tensa fosca i molt sòlida història.

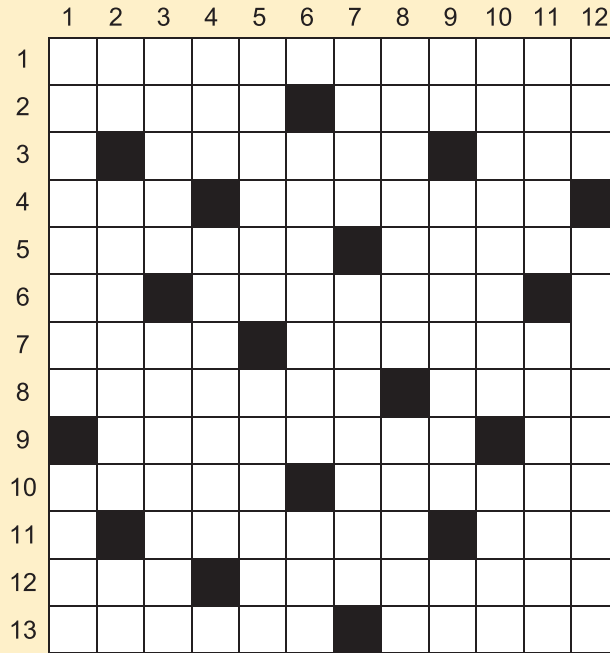
AC GRANOLLERS
Dimarts 21 - 19h
Divendres 24 - 21.30h
Dissabte 25 - 20.30h
Cinema Edison

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS _ Pau Vidal

HORIZONTALS: 1. Que es pot preguntar sense interrogar, i es pot discutir sense cridar / 2. Os del carp, d'aparença estranyament lunar. Escletxa a la gelera que rima amb iaia / 3. Vocal del mig. Fòssil amb animal inclòs. Ble tot recargolat / 4. Al cor de la Martina. Tan corrompuda que ja li surten cucs / 5. Tot allò que cal per pescar. Tal com està no hi ha qui el vegi / 6. Elabora llimones al Carib. Pistatxos procedents de l'est. Rep i no protesta / 7. Marcador de caramboles. Valentia per recórrer de Blanes fins a Colera / 8. Arbre fruiter de notòria presència pallaresa. Comparteixen pis amb Joans i Joseps / 9. Ocell cridat a elegir nou papa. Limiten molt / 10. Variant de la braça que aquí ha esdevingut un símbol. Extracció bucal de baixa profunditat / 11. La gota que vessa del got. Quan es gira manifesta tota sa liofòbia. I aquesta mostra la corona / 12. Camí per sortir fora exclamativament. Provin d'alterar en Tintín / 13. Farcia de qualsevol manera tot un continent. Tu, això no és un mustèlid?

VERTICALS: 1. Hi entres malalt i en surts fet un fan de la quiromància. Destil·lació de badoc / 2. Primeres de les últimes. Equivoca les paraules. Escalant és fi / 3. Es passa la vida treballant per la digestió. Fer rams d'espigues / 4. Quan el punt és just la planta en dona raó. Redueixo la mida de la serp verinosa. Mitja parella / 5. A en Henry Miller li va provocar un càncer. Referit al sòl generat per edafització / 6. L'altra mitja. Funest com la dansa de Verges. Avanç en formació d'uns quants cavallets d'escuma / 7. Tiro amunt. Defunció molt

freqüent als carrers de la ciutat / 8. Dissolució química comercialitzada per l'empresa del nitrogen. Teula oculta per l'alzinar / 9. Al centre del camp. Pel piano és com un cosí, tot i que es toca al contrari. Aquest sempre el tens / 10. Són baixetes i rodonetes, però com giravolten! Convoqui al centre de negocis / 11. Caduc i inestable, car va al revés del món. La meitat del cigonyal (mig transversal?) / 12. Vocalitzen debades. Deixo l'ordre desguittarrat i el personal esparverat.

SUDOKUS

Ompliu la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: mitjana

		2						7
3	1		7			2		
		6		2	4			
9		7		8			2	5
4					6			
			5	3	2		4	
	7		3				6	
		6	5			3	9	
6		2					5	8

Dificultat: difícil

		6	4		8		7	2
				5		9		
4	7		6				5	8
8		2						3
		3	5					
7	5				6			8
3	6	5						
				3				
2	8	7			4			3

QUADRE NUMÈRIC

	-		+		8
+		+		-	
	-	9	-	6	-7
+		+		-	
5	+		+	3	12
15		14		-2	

SOPA DE LLETRES

T	N	E	M	G	I	P	A	N	E
L	V	R	U	H	D	C	G	T	L
X	P	H	Q	A	R	Í	Y	M	G
J	L	B	Z	Í	T	M	R	W	E
A	Z	A	L	I	G	R	A	U	R
R	K	T	F	P	Ó	C	Q	S	R
E	C	A	L	X	A	X	U	I	B
C	R	B	D	B	C	P	N	V	P
G	U	A	T	L	U	J	E	U	S
U	Q	S	O	L	I	R	I	R	P

Trobeu aquestes paraules a la sopa de lletres. Poden anar en qualsevol direcció. Les paraules poden compartir lletres a mesura que es creuen.

- Acrílic
- Argila
- Burí
- Cera
- Grafit
- Oli
- Paper
- Pigment
- Punxó
- Regle

SOLUCIONS

2	8	7	9	6	4	5	1	3	
9	8	5	2	3	2	5	8	6	7
3	6	5	8	7	1	2	9	4	
7	5	1	2	3	6	4	8	9	
6	4	3	5	8	9	7	2	1	
8	9	2	1	4	7	6	3	5	
4	7	9	6	1	2	3	5	8	
1	2	8	7	5	3	9	4	6	
5	3	6	4	9	8	1	7	2	

Dificultat: difícil

1	6	3	2	4	9	7	5	8
2	4	8	6	5	7	3	9	1
5	7	9	3	1	8	4	6	2
6	8	1	5	3	2	9	4	7
4	2	5	9	7	6	8	1	3
9	3	7	4	8	1	6	2	5
7	5	6	8	2	4	1	3	9
3	1	4	7	9	5	2	8	6
8	9	2	1	6	3	5	7	4

Dificultat: mitjana

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Q	U	E	S	T	I	O	N	A	B	L	E	
U	L	N	A	R	R	I	M	A	I	A		
I	L	L	T	L	B	E						
O	R	M	E	I	G	O	C	U	L	T		
F	A	S	C	U	T	S	E	F				
V	A	B	A	C		B	A	V	E	S	A	
N	O	G	U	E	R	A	V	E	S	S		
C	A	R	D	E	N	A	L	A	V	E	S	
O	B	A	R	Ç	A		S	U	C	C	I	O
V	A	R	Ç	A		I	L	L	I	E	R	
V	I	A		I	N	T	E	N	T	I	N	
A	F	R	I	O	X							